

Mezinárodní obchod

- **Teorie absolutní výhody**

	stav před specializací		stav po specializaci	
	země I	země II	země I	země II
náklady na produkt A	6	8	6+6	0
náklady na produkt B	8	6	0	6+6
celkem náklady	14	14	12	12

(číslo značí výrobní náklady na srovnatelný produkt)

Mezinárodní obchod

- **Teorie komparativní výhody**

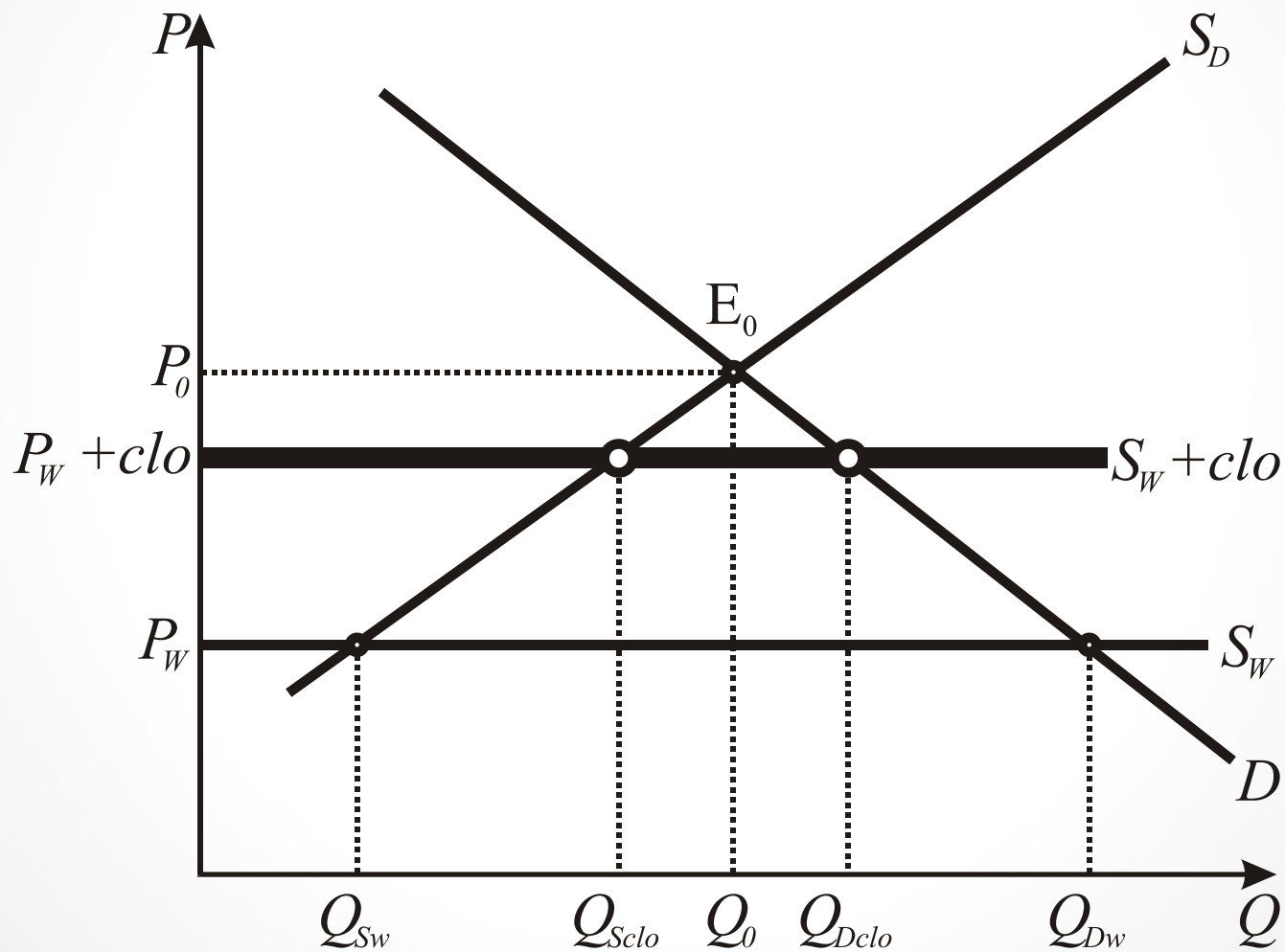
	stav před specializací		stav po specializaci	
	země I	země II	země I	země II
náklady na produkt A	6	12	6+6	0
náklady na produkt B	8	9	0	9+9
celkem náklady	14	21	12	18

(číslo značí výrobní náklady na srovnatelný produkt)

Protekcjonismus v mezinárodním obchodě

- **Protekcjonismus**, neboli **ochranářství**, představuje taková opatření hospodářské politiky, díky nimž stát ochraňuje domácí výrobce před zahraniční konkurencí.
- **Cla** lze v zásadě považovat za určitou formu daně
- **Mimocelní bariéry** představují jiné překážky volného obchodu:
množstevní kvóty a dobrovolné exportní restrikce
technické překážky dovozu

Účinky zavedení celní ochrany na domácím trhu

Mezinárodní obchod a platební bilance

- **platební bilance** sleduje toky peněz (plateb) mezi domácí ekonomikou a zahraničím
- **běžný účet** platební bilance
- **finanční účet** platební bilance

Schéma účtů platební bilance

Platební bilance

běžný účet

bilance zboží (obchodní bilance)

bilance služeb

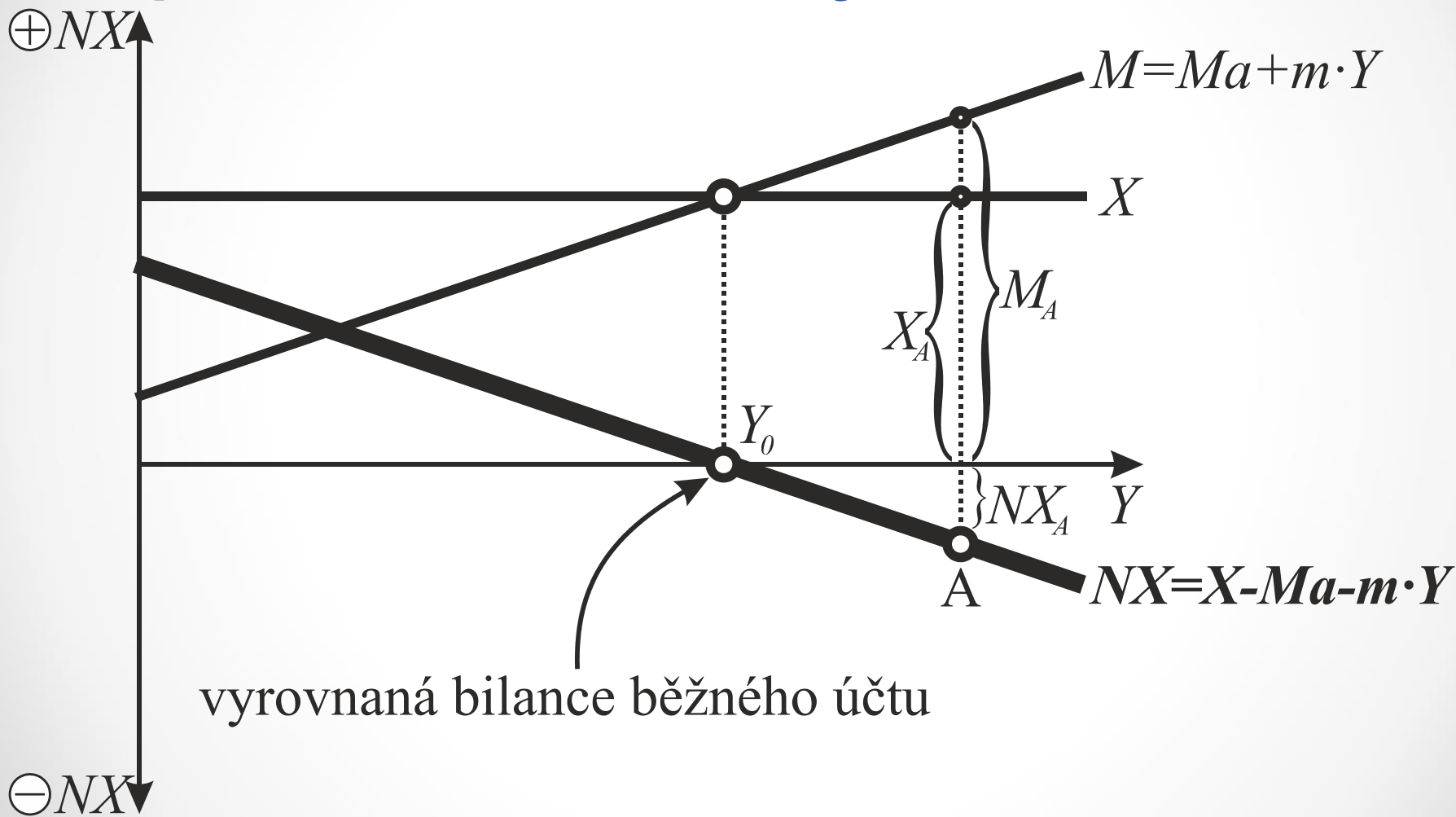
bilance ostatních plateb (mzdy, zisky, dědictví, úroky,...)

finanční účet

bilance přímých zahr. investic (zakládání a nákup firem)

bilance portfoliových zahr. investic (akcie, vklady,...)

Závislost salda běžného účtu platební bilance na výši důchodu

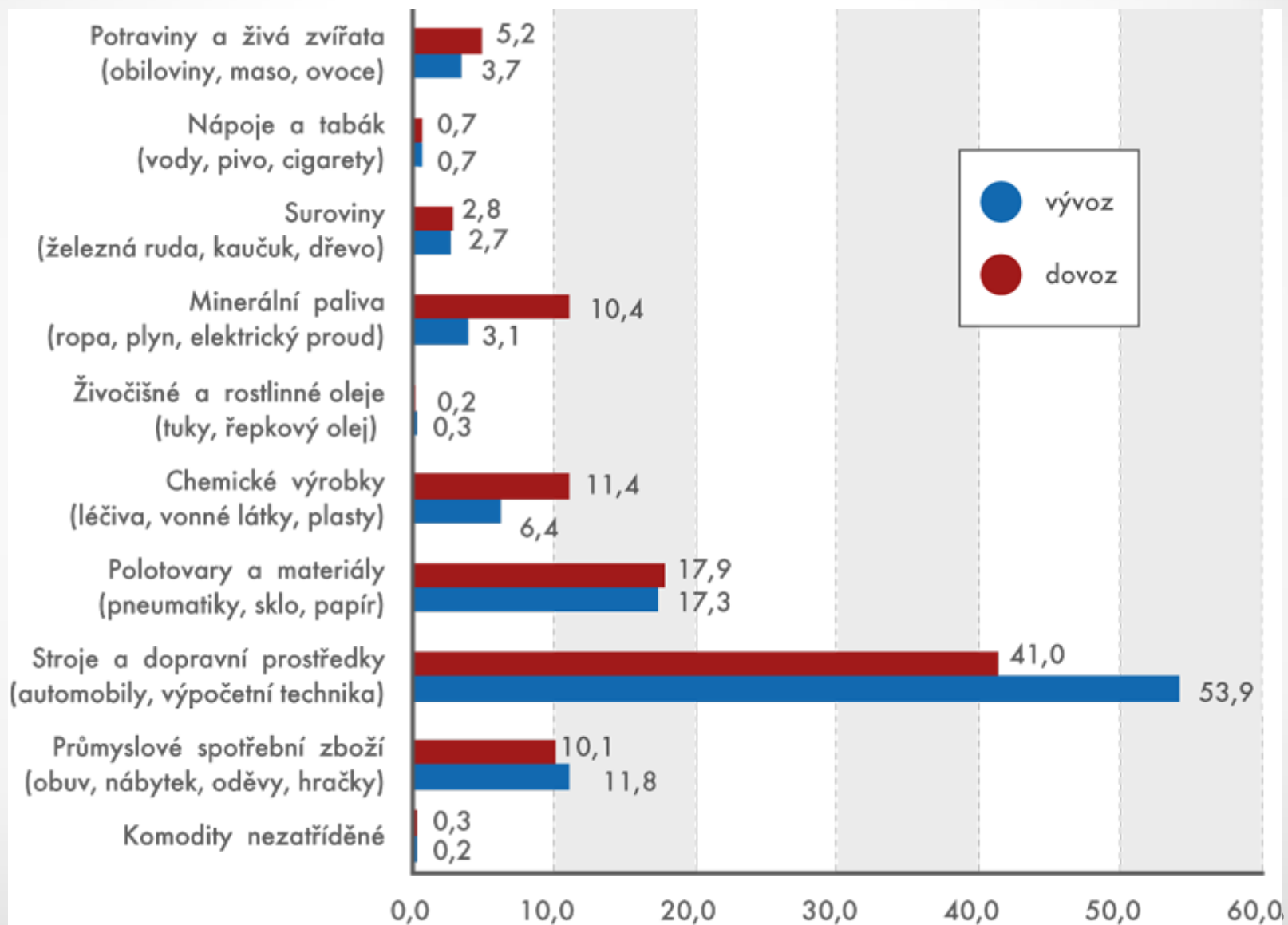
Faktory ovlivňující obchodní bilanci

- **nominální** měnový kurz
- změny cenových hladin doma a v zahraničí
- změny produkce v zahraničí
- ostatní – preference spotřebitelů, ochranná opatření

- **reálný** měnový kurz

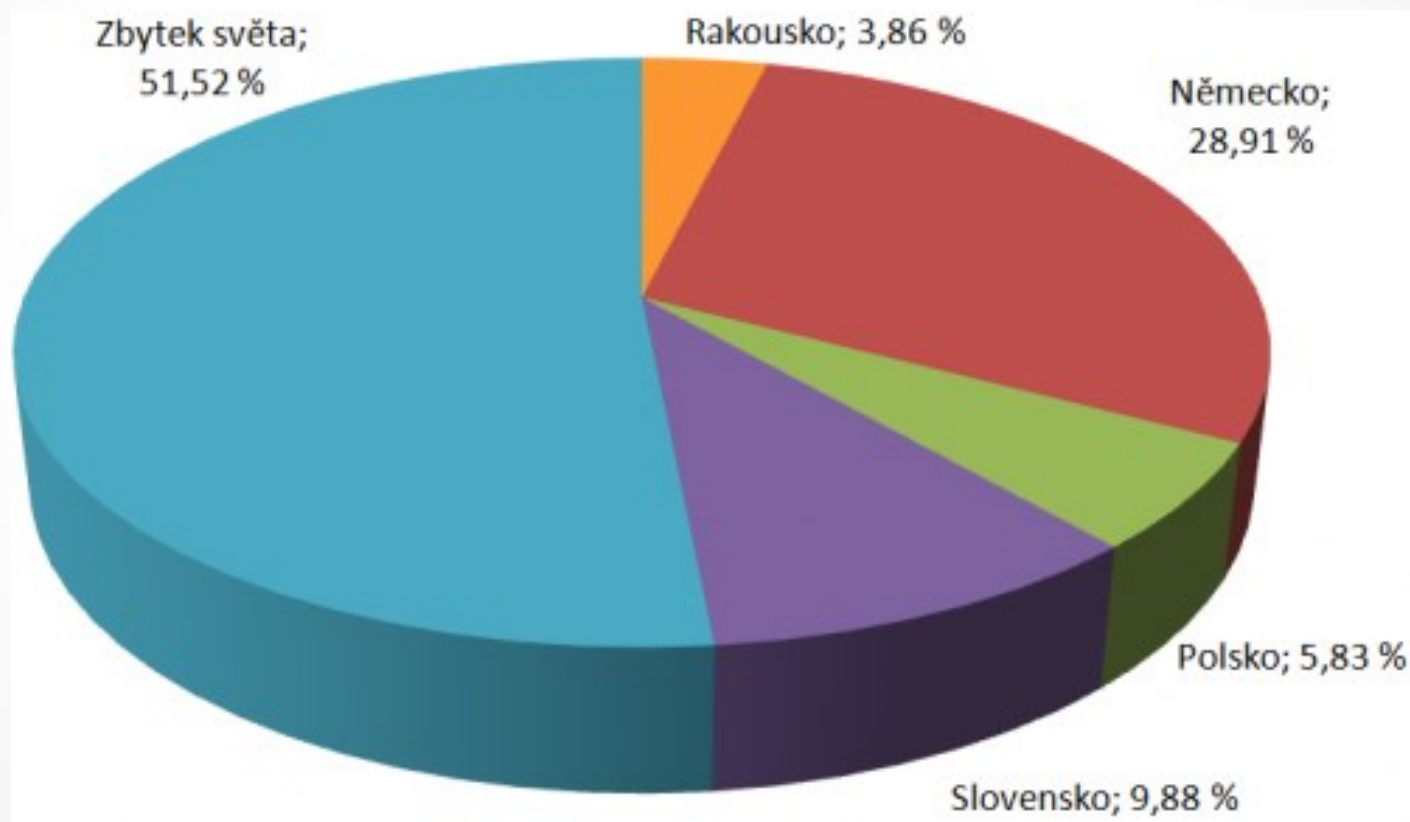
$$R_{CZK/PLN} = E_{CZK/PLN} \cdot \frac{P_{PL}}{P_{\check{C}R}}$$

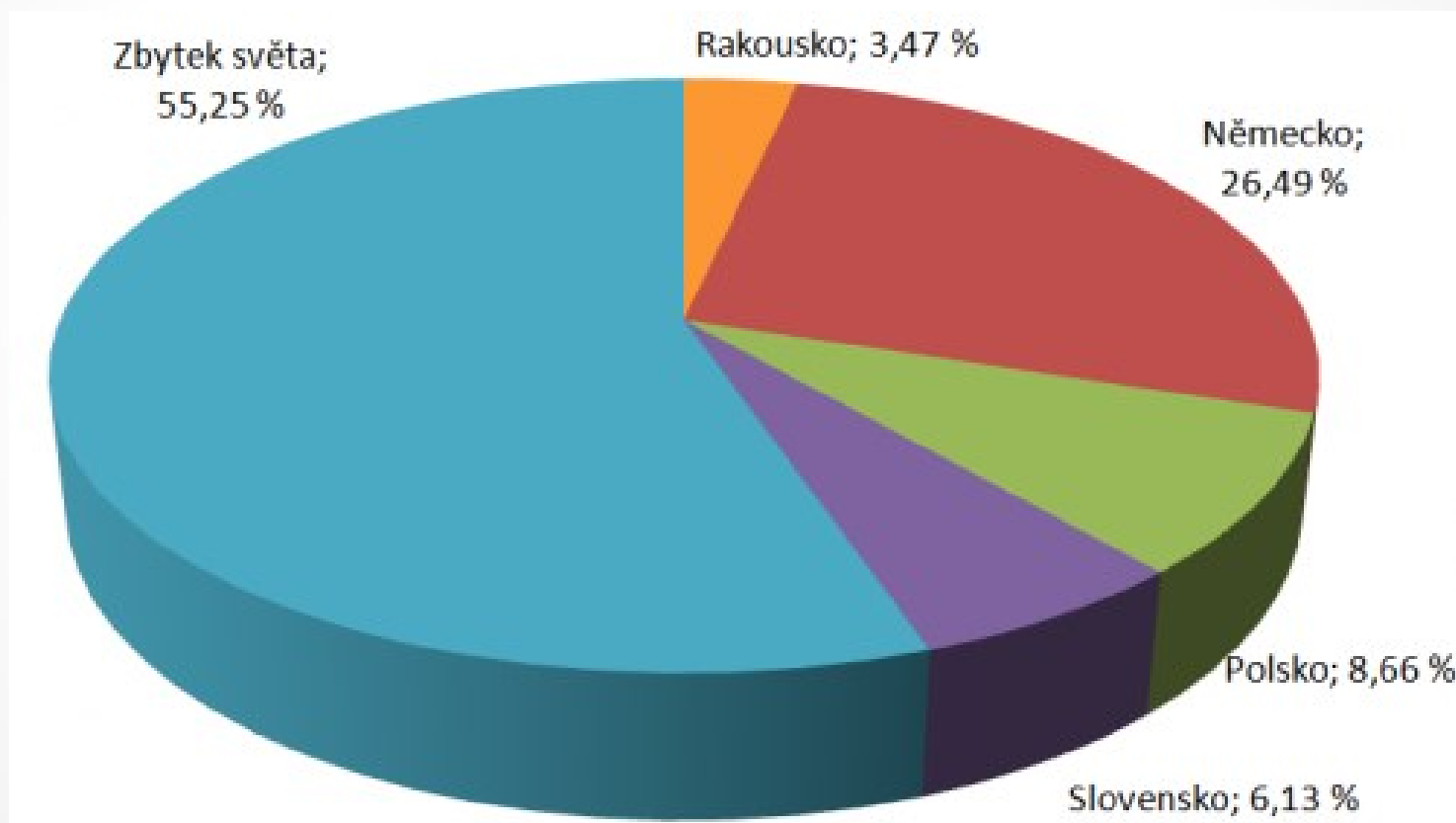
Vývoz ČR

Struktura vývozu České republiky za rok 2016

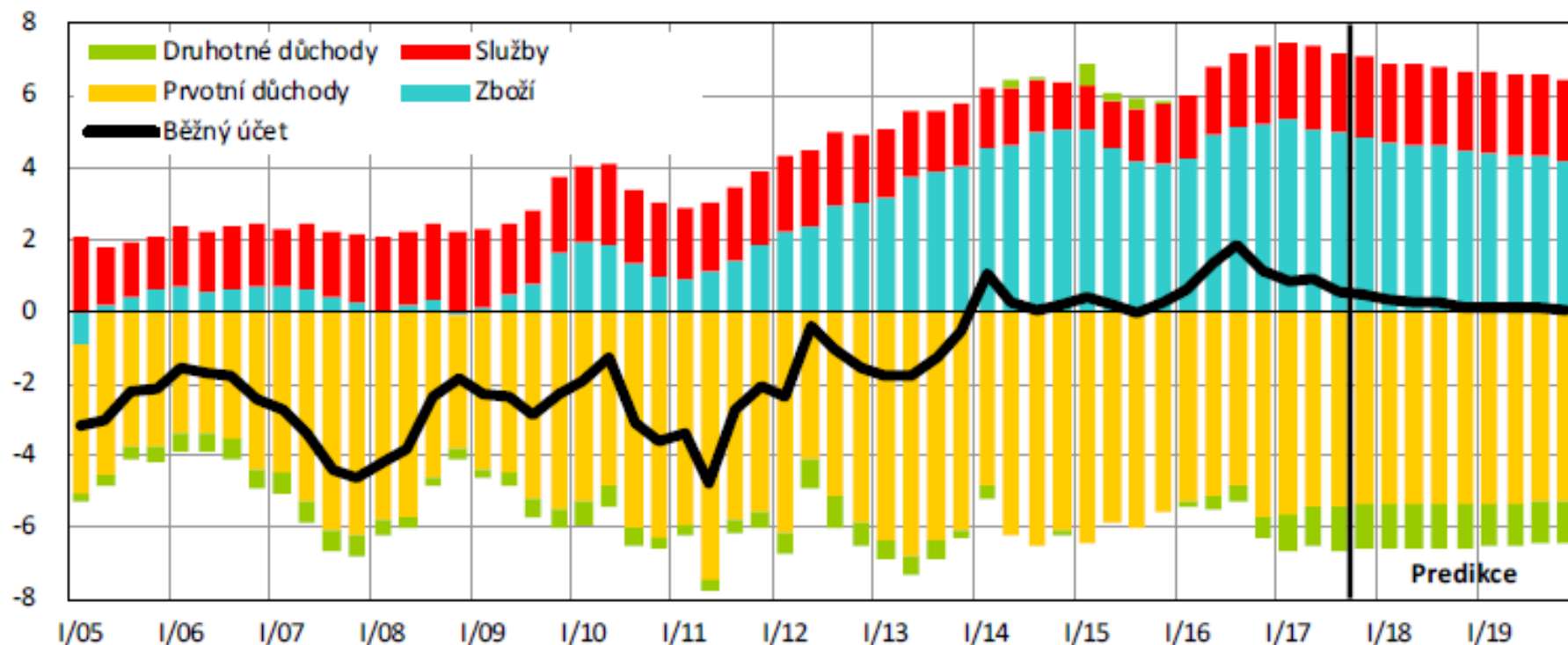

Struktura dovozu České republiky za rok 2016

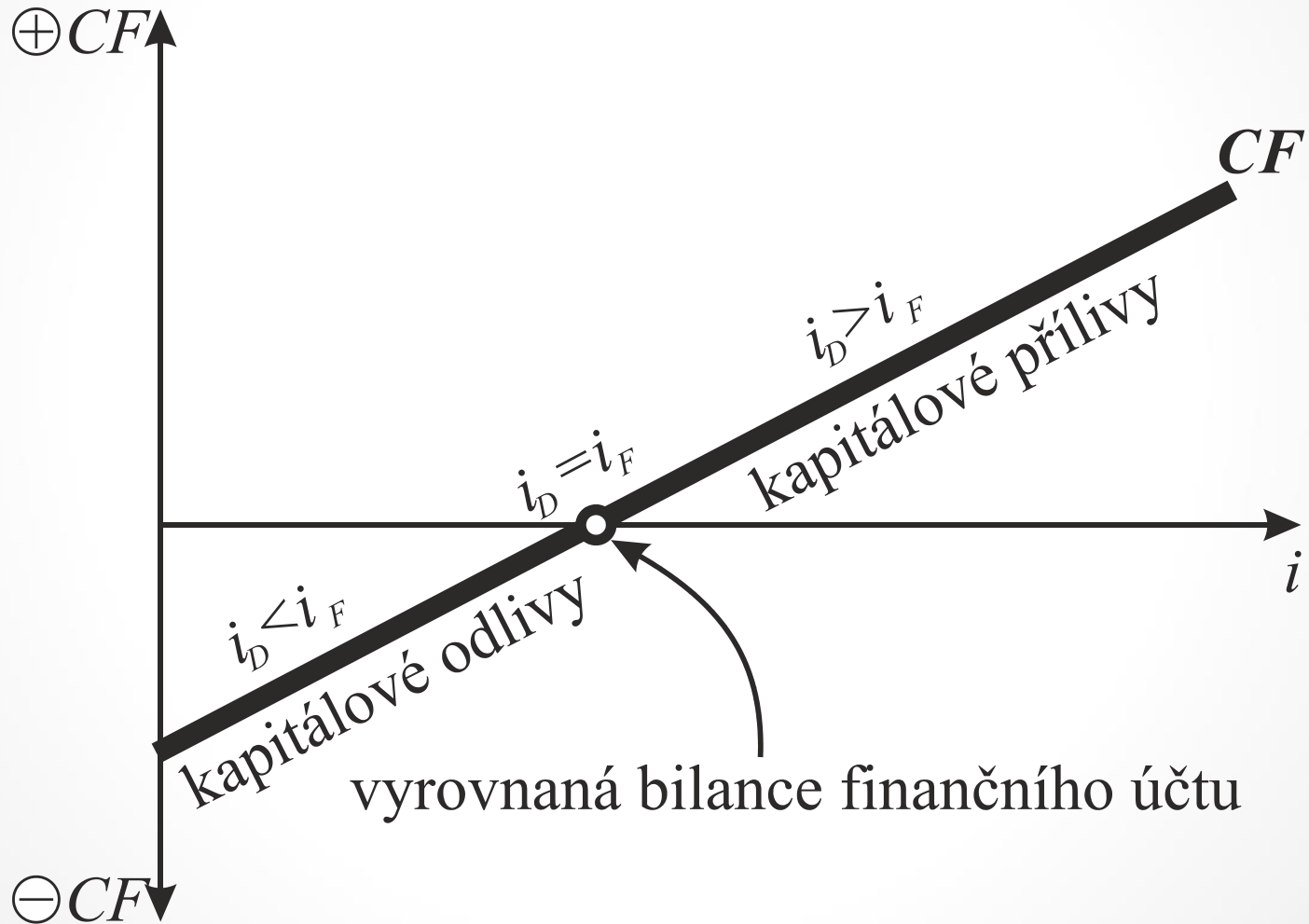
Běžný účet platební bilance ČR

v % HDP, roční klouzavé úhrny

Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Závislost salda finančního účtu platební bilance na výši úrokové míry

Platební bilance ČR

		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
									Odhad	Predikce	Predikce
Zboží a služby	<i>mld. Kč</i>	119	157	201	237	276	266	352	358	354	358
	% HDP	3,0	3,9	5,0	5,8	6,4	5,8	7,4	7,1	6,7	6,5
Zboží	<i>mld. Kč</i>	40	75	124	167	220	188	251	246	236	234
	% HDP	1,0	1,9	3,0	4,1	5,1	4,1	5,3	4,9	4,5	4,2
Služby	<i>mld. Kč</i>	78	81	78	70	56	78	101	112	117	124
	% HDP	2,0	2,0	1,9	1,7	1,3	1,7	2,1	2,2	2,2	2,2
Prvotní důchody	<i>mld. Kč</i>	-250	-223	-238	-249	-261	-255	-272	-271	-283	-293
	% HDP	-6,3	-5,5	-5,9	-6,1	-6,0	-5,5	-5,7	-5,4	-5,3	-5,3
Druhotné důchody ¹⁾	<i>mld. Kč</i>	-11	-18	-27	-10	-7	0	-27	-62	-66	-63
	% HDP	-0,3	-0,5	-0,7	-0,2	-0,2	0,0	-0,6	-1,2	-1,2	-1,1
Běžný účet	<i>mld. Kč</i>	-142	-85	-63	-22	8	11	53	26	5	3
	% HDP	-3,6	-2,1	-1,6	-0,5	0,2	0,2	1,1	0,5	0,1	0,1
Kapitálový účet ²⁾	<i>mld. Kč</i>	38	13	53	82	32	102	54	20	28	36
	% HDP	0,9	0,3	1,3	2,0	0,7	2,2	1,1	0,4	0,5	0,7
Čisté půjčky/výpůjčky ³⁾	<i>mld. Kč</i>	-104	-72	-10	61	40	113	106	46	33	39
	% HDP	-2,6	-1,8	-0,3	1,5	0,9	2,5	2,2	0,9	0,6	0,7
Finanční účet ⁴⁾	<i>mld. Kč</i>	-122	-75	12	68	59	176	118	.	.	.
	<i>mld. Kč</i>	-95	-47	-121	7	-80	50	-141	.	.	.
Přímé investice	<i>mld. Kč</i>	-150	-6	-55	-93	90	-164	-170	.	.	.
Portfoliové investice	<i>mld. Kč</i>	5	4	-9	-5	-6	-5	11	.	.	.
Finanční deriváty	<i>mld. Kč</i>	77	-9	116	-30	-18	-56	-147	.	.	.
Ostatní investice ⁵⁾	<i>mld. Kč</i>	41	-17	80	188	73	351	564	.	.	.
Rezervní aktiva	<i>mld. Kč</i>								.	.	.
Mezinárodní investiční pozice	<i>mld. Kč</i>	-1 823	-1 823	-1 864	-1 695	-1 577	-1 512	-1 176	.	.	.
	% HDP	-46,0	-45,2	-45,9	-41,4	-36,6	-32,9	-24,6	.	.	.
Zahraniční zadluženost	<i>mld. Kč</i>	2 164	2 312	2 434	2 733	3 024	3 196	3 528	.	.	.
	% HDP	54,6	57,3	60,0	66,7	70,1	69,5	73,9	.	.	.

Vyrovňovací mechanismy platební bilance

- Měnový: $M > X \rightarrow$ roste D po zahraniční měně, roste nabídka domácí měny $\rightarrow$ deprecie domácí měny $\rightarrow$ zvýšení X, snížení M
- Důchodový: $M > X \rightarrow$ klesá domácí HDP $\rightarrow$ pokles $m^*Y \rightarrow$ snížení M
- Cenový: $M > X \rightarrow$ snížení agregátní poptávky po domácí produkci $\rightarrow$ snížení ceny domácí produkce $\rightarrow$ zvýšení X, snížení M

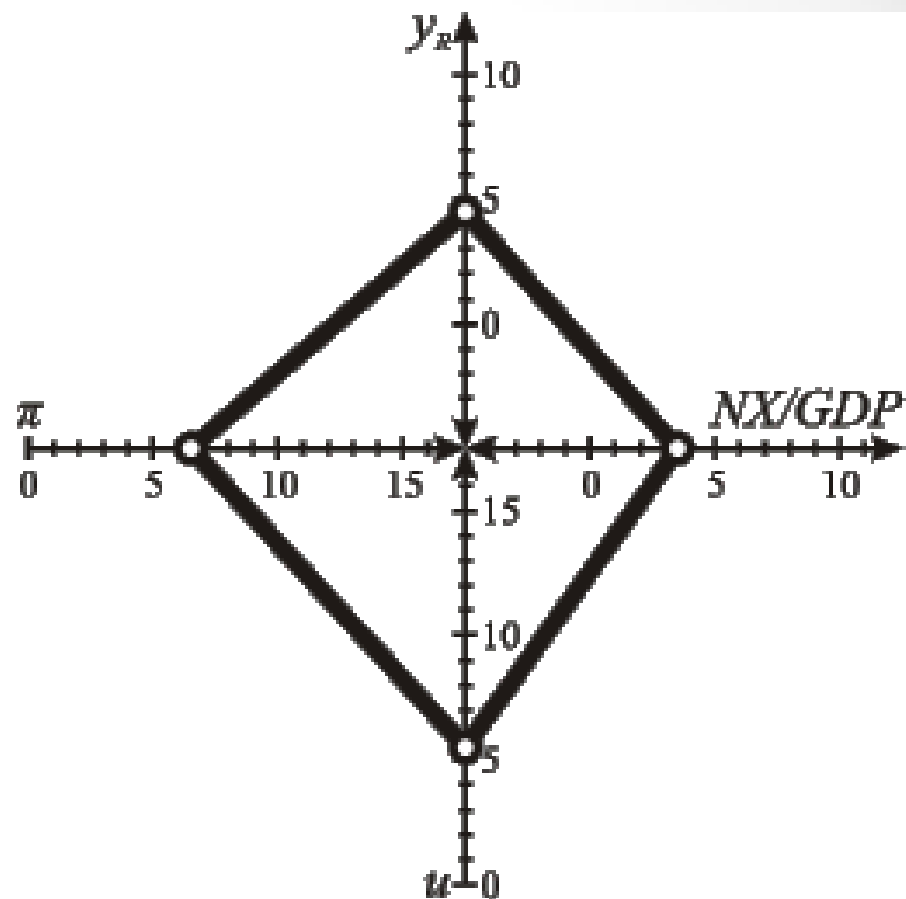
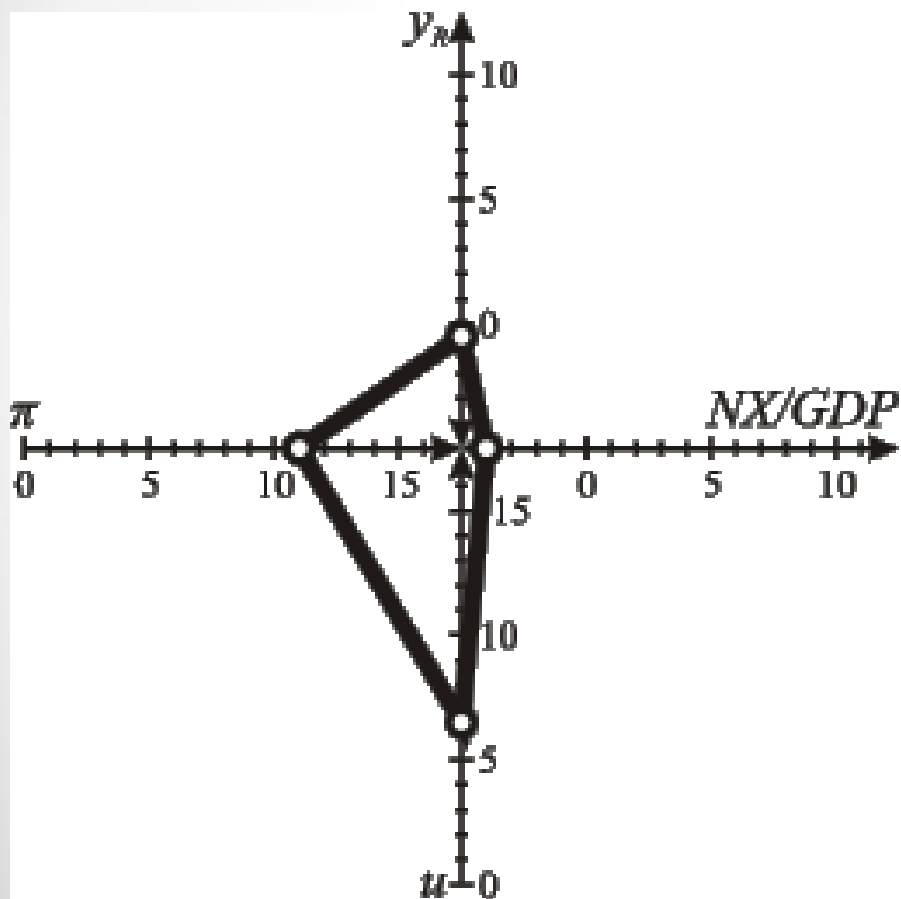
Magický čtyřúhelník

- Slouží pro mezinárodní srovnání i srovnání vývoje ekonomiky v časové řadě (hodnocení výsledků hospodářské politiky)
- použití **relativních indikátorů**:
  - růst reálného produktu y_R
  - růst cenové hladiny, resp. míra inflace π
  - míra nezaměstnanosti u
  - saldo běžného účtu platební bilance vyjádřené jako procento na celkovém GDP dané ekonomiky, tedy NX/GDP

Magický čtyřúhelník

Česko za rok 1998 (vlevo) a rok 2008 (vpravo)

Magický čtyřúhelník

- čím větší je plocha magického čtyřúhelníku, tím lepších ekonomických výsledků země dosahuje
- je žádoucí, aby hodnoty jednotlivých indikátorů byly umístěny dál od středu a nežádoucí blíže
- žádoucí je nízká inflace a nezaměstnanost, proto mají tyto dvě osy nuly vně
- u reálného růstu a salda běžného účtu jsou žádoucí naopak vysoké hodnoty, proto mají tyto dvě osy nuly blízko středu

Ekonomická integrace

- Integrace je **proces** vytváření systému vyššího řádu z relativně samostatných systémů řádu nižšího.
- Zároveň představuje **stav** zachycující určitý stupeň propojení národních ekonomik.
- Integrace vede k vytváření většího volného ekonomického prostoru, na kterém soutěží větší množství firem. Tím dochází k růstu konkurence a v souvislosti s ní alespoň relativně klesají ceny a zajišťují pozitivní benefity ekonomické integrace také pro domácnosti a spotřebitele.

Členění integrace

- Podle způsobu vytváření integračního komplexu:
- horizontální integraci: hospodářství se integrují jako celky, např. EU)
- vertikální (sektorovou) integraci: dochází ke sjednocování pouze v oblasti strategicky významných sektorů hospodářství (např. OPEC)

Členění integrace

- Podle stupně propojení:
- pásmo volného obchodu – odstranění cel mezi členskými zeměmi
- celní unie – sjednocení celní politiky členských zemí vůči nečlenským státům a odstranění kvantitativních omezení zahraničního obchodu
- společný trh – zajištění volného pohybu zboží, služeb, kapitálu i osob (4 svobody)
- měnová unie – zavedení společné měnové jednotky unie, společná měnová politika
- hospodářská unie – sjednocení hospodářských politik členských zemí (fiskální, zahraniční politiky)
- politická unie – úplná integrace jednotlivých členských států